# מהדורה למורה – אמצעים אומנותיים – דף תרגול (חנ״מ)

דף תרגול על האמצעים האומנותיים: דימוי, האנשה, מטאפורה, חזרה, ניגוד, סמל, וגם הגזמה, אירוניה ואונומטופיאה. כל המשפטים מקוריים; בחלק ג׳ התלמידים והתלמידות מתרגלים זיהוי + ציטוט + הסבר של תרומת האמצעי.

מסלול חנ״מ: גרסת חנ״מ: פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בכל שאלה, מחסן מילים להשלמות, גופן גדול ושורות רחבות. להקריא בקול, בלי הגבלת זמן, לאפשר מענה בעל־פה. אחרי שתי טעויות לתת רמז מכוון (לא את התשובה).

## מפתח תשובות

| # | שאלה | תשובה / כיוון |
|---|---|---|
| 1 | "העננים רצו בשמיים כמו כבשים מבוהלות." – מה האמצעי המרכזי? | א – דימוי |
| 2 | "השמש חייכה אל הילדים." – מה האמצעי? | ב – האנשה |
| 3 | "המורה שלנו היא מגדלור." – מה האמצעי? | ב – מטאפורה |

| # | שאלה | תשובה / כיוון |
|---|---|---|
| 4 | מיינו כל משפט לאמצעי שהוא מדגים. | דימוי: הכיתה הייתה שקטה כספרייה בחצות., עיניו נצצו כשני כוכבים קטנים בחושך. \| האנשה: הרוח צעקה בין העצים כל הלילה., השעון על הקיר נאנח עם כל דקה שעברה. \| מטאפורה: הכיתה היא כוורת רועשת. \| חזרה: "לא אוותר, לא אוותר, לעולם לא אוותר!" \| ניגוד: בחוץ סערה, ובחדר הקטן – שקט וחום. \| סמל: הקשת שהופיעה אחרי הסערה – סימן להתחלה חדשה. |
| 5 | פרקו את הדימוי "הדאגה ישבה על כתפיה כמו תיק כבד": התאימו בין החלק לבין הדוגמה. | 1–ד, 2–א, 3–ב, 4–ג |
| 6 | תלמיד כתב: "יש כאן האנשה." מה חסר בתשובה שלו? כתבו תשובה מלאה על המשפט "הים ליטף בעדינות את החוף". | חסרים ציטוט והסבר של תרומת האמצעי. תשובה מלאה: יש האנשה – "הים ליטף" – לים ניתנה פעולה אנושית רכה; היא יוצרת תחושה של שלווה, עדינות וקרבה. |
| 7 | כתבו תיאור קצר (7–9 שורות) של מקום שאתם אוהבים – חצר, חדר, רחוב או חוף – ושלבו בו לפחות ארבעה אמצעים שונים: דימוי, האנשה, מטאפורה ועוד אחד לבחירתכם (ניגוד, חזרה, סמל או אונומטופיאה). סמנו ושיימו כל אמצעי. | קריטריונים: ארבעה אמצעים שונים, משולבים באופן טבעי ומסומנים נכון; תיאור חושי עקבי של מקום אחד; האמצעים תורמים לאווירה; לשון תקינה. |

## כרטיס יציאה – כיוון

1. בדימוי יש מילת השוואה (כמו, כ־), במטאפורה ההשוואה ישירה בלי מילת דימוי.
2. למשל: "העצים רקדו ברוח." 3. תשובה אישית.

הדף מתאים לעמוד "אמצעים אומנותיים – דף תרגול" באתר. יצרה: רוית ראש בן ישי

# אמצעים אומנותיים – דף תרגול – דף התלמיד/ה

מסלול: חנ״מ

**שם:** _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

אפשר לבקש מהמורה להקריא כל שאלה. אין הגבלת זמן. מותר לענות בעל־פה או לסמן.

## חלק א׳ – זיהוי אמצעים

סמנו תשובה אחת. כתבו נכון או לא נכון.

**1.** "העננים רצו בשמיים כמו כבשים מבוהלות." – מה האמצעי המרכזי?

א) דימוי ב) ניגוד ג) סמל

**2.** "השמש חייכה אל הילדים." – מה האמצעי?

א) דימוי ב) האנשה ג) ניגוד

**3.** "המורה שלנו היא מגדלור." – מה האמצעי?

א) דימוי ב) מטאפורה ג) הגזמה

## חלק ב׳ – מיון ופירוק

מיינו לטבלה. חברו קו.

4. מיינו כל משפט לאמצעי שהוא מדגים.

**מחסן מילים:**

הכיתה הייתה שקטה כספרייה בחצות.

"לא אוותר, לא אוותר, לעולם לא אוותר!"

בחוץ סערה, ובחדר הקטן – שקט וחום.

הרוח צעקה בין העצים כל הלילה.

הכיתה היא כוורת רועשת.

השעון על הקיר נאנח עם כל דקה שעברה.

| דימוי | האנשה | מטאפורה | חזרה | ניגוד | סמל |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | | | |
| | | | | | |

5. פרקו את הדימוי "הדאגה ישבה על כתפיה כמו תיק כבד": התאימו בין החלק לבין הדוגמה.

| # | | האות שלי | | התאמה |
|---|---|---|---|---|
| 1 | המדומה (מה שמתארים) | ____ | א | תיק כבד |
| 2 | המדמה (למה משווים) | ____ | ב | כמו |
| 3 | מילת הדימוי | ____ | ג | כבדות שקשה להוריד |
| 4 | המשותף לשניהם | ____ | ד | הדאגה |

## חלק ג׳ – הסבר וכתיבה

כתבו: איזה אמצעי? איפה? מה הוא מוסיף?

6. תלמיד כתב: "יש כאן האנשה." מה חסר בתשובה שלו? כתבו תשובה מלאה על המשפט "הים ליטף בעדינות את החוף".

7. כתבו תיאור קצר (7–9 שורות) של מקום שאתם אוהבים – חצר, חדר, רחוב או חוף – ושלבו בו לפחות ארבעה אמצעים שונים: דימוי, האנשה, מטאפורה ועוד אחד לבחירתכם (ניגוד, חזרה, סמל או אונומטופיאה). סמנו שיימו כל אמצעי.

**כרטיס יציאה**

**1.** מה ההבדל בין דימוי למטאפורה?

**2.** כתבו משפט אחד עם האנשה.